

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 20 stycznia 2025 r.

WRPS-VI.431.2.48.2024.XX

Pan

Xxxxxx Xxxxx

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy

Spółecznej w Platerowie

ul. Dworcowa 21

08-210 Platerów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie na rok 2024, kontrolująca Xxxxxx Xxxxx – starszy inspektor wojewódzki, posiadająca upoważnienie Wojewody Mazowieckiego³, przeprowadziła w okresie od 4 do 18 listopada 2024 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Platerowie⁴.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵ w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2022 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 4 listopada 2024 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli, określając zakres i termin jej przeprowadzenia.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr xxxxxx z xxxx r.

⁴ Dalej GOPS, Ośrodek, jednostka kontrolowana.

⁵ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 1993) – dalej ustawa, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Niniejszym przekazuję Panu wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie, pomimo uchybień ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Platerowie w zakresie organizacji zadania, natomiast pozytywnie, pomimo nieprawidłowości w przedmiocie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

I. Organizacja zadania

Kierownikiem jednostki kontrolowanej od xxxxx r. jest Pan Xxxxx Xxxxxx, zatrudniony na tym stanowisku w pełnym wymiarze czasu pracy.

Obsługę finansowo-księgową prowadzi Pani Xxxxxx Xxxxxx – główny księgowy, zatrudniona na tym stanowisku od xxxxx r. na umowę o pracę, na pełny etat.

Szczegółową organizację wewnętrzną oraz zasady funkcjonowania jednostki kontrolowanej określa regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem⁶ Kierownika GOPS z xxxxxx r. W regulaminie w części dotyczącej struktury organizacyjnej Ośrodka, w § 4 ust. 5 wyodrębniono stanowisko ds. świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, którego zadania określono w § 15.

Według sporządzonego na potrzeby kontroli wykazu pracowników⁷, zadania związane z prowadzeniem postępowań w sprawach z funduszu alimentacyjnego realizowały niżej wymienione osoby na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Wójta Gminy Platerów oraz na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów:

1. Pan Xxxxxx Xxxxxx – Kierownik GOPS – posiadający upoważnienie⁸ do „prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji, postanowień i zaświadczeń”. Przytoczony w upoważnieniu dodatkowy zapis „postanowień i zaświadczeń”, który nie zawiera się w art. 12 ust. 2 ustawy powoduje, że treść upoważnienia jest niezgodna z terminologią zawartą w cytowanym przepisie. Ponadto w podstawie prawnej upoważnienia wskazany art. 268a ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks

⁶ Zarządzenie nr xxxxx z xxxxxx r.

⁷ Wykaz pracowników realizujących w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

⁸ Upoważnienie nr xxxxxx z xxxxx r.

postępowania administracyjnego niemający zastosowania do udzielania upoważnień na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wyłączną podstawą do udzielenia upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań jest art. 12 ust. 2 ww. ustawy.

Pismem z 1 czerwca 2022 r. znak: xxxxxx Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie przypomniał wszystkim gminom z terenu woj. mazowieckiego o konieczności posiadania upoważnień do realizacji m.in. funduszu alimentacyjnego, wskazując prawidłową ich podstawę prawną oraz treść i zobowiązując do weryfikacji dotychczas udzielonych upoważnień w zakresie wskazanym w piśmie, czego jednostka do dnia kontroli nie dopełniła.

2. Pani Xxxxx Xxxxxx – inspektor do spraw funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawczego, zatrudniona w Ośrodku od xxxxx r. na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i od tego okresu realizująca kontrolowane zadanie, posiadająca upoważnienie⁹, udzielone na pisemny wniosek Kierownika Ośrodka, do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
3. Pani Xxxxx Xxxxxx – inspektor do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zatrudniona w Ośrodku od xxxxxx r. na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i od tego okresu realizująca kontrolowane zadanie, posiadająca upoważnienie¹⁰, udzielone na pisemny wniosek Kierownika Ośrodka, do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Upoważnienia udzielone inspektorom nie zostały zmienione po zmianie stanowiska pracy, która nastąpiła jeszcze przed okresem podlegającym kontroli.

Realizację zadań wynikających z udzielonych upoważnień uwzględniono w zakresie czynności pracowników.

II. Prawidłowość ustalania uprawnień do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W okresie świadczeniowym 2022/2023 do Ośrodka wpłynęło 20 wniosków o przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w okresie świadczeniowym 2023/2024 wpłynęło 17 wniosków, natomiast w okresie świadczeniowym 2024/2025 (do dnia

⁹ Upoważnienie nr xxxxx z xxxxx r.

¹⁰ Upoważnienie nr xxxxx z xxxxxx r.

Kontroli poddano 26 spraw z okresu podlegającego kontroli, w tym 1 sprawę, w której wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia. W sprawach tych wydano łącznie 30 decyzji, tj.: 23¹¹ decyzje przyznające świadczenia z funduszu alimentacyjnego, w tym 4¹² decyzje przyznające z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 2¹³ decyzje odmowne, 4¹⁴ decyzje uchylające prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 1¹⁵ decyzję o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo wszczynano na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy. W 1 skontrolowanej sprawie wniosek został złożony przez osobę uprawnioną do alimentów, w 25 sprawach przez rodzica małoletniej osoby uprawnionej. 23 wnioski zostały złożone w formie papierowej, a 3 wnioski w formie elektronicznej. Wnioski zostały opatrzone datą wpływu za wyjątkiem 1¹⁶ wniosku złożonego w formie elektronicznej, gdzie nieprawidłowo wskazano jego datę. Zamiast daty złożenia wniosku (wskazanej na ostatniej stronie formularza), tj. xxxxxx r., ujęto datę pobrania wniosku z systemu, tj. xxxxxx r. Przypomnieć należy, że wnioski elektroniczne powinny być rozpatrywane zgodnie

¹⁶ Wniosek l.dz. x z xxxxx r.

z datą złożenia wniosku znajdującą się na ostatniej stronie wniosku. Wszystkie wnioski zostały opatrzone podpisem osoby przyjmującej wniosek oraz numerem z dziennika korespondencyjnego. Złożone wnioski zawierały informacje określone w art. 15 ust. 3 ustawy oraz w § 2 pkt 1-8 rozporządzenia wykonawczego z dnia 27 lipca 2017 r.¹⁷, obowiązującego do 13 lipca 2023 r. Po ww. dacie wniosek zawierał informacje, które zostały określone w § 2 pkt 1-8 rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lipca 2023 r.¹⁸. 21 wniosków na 26 skontrolowanych, zostało kompletnie i prawidłowo wypełnionych, natomiast 5 wniosków zawierało błędy formalne. W pierwszym¹⁹ wniosku osoba wypełniająca dokonała poprawek nie uwierzytelniając ich swoim podpisem. W przypadku dokonania przez wnioskodawcę zmian w treści wniosku strona powinna pod dokonaną poprawką złożyć własnoręczny podpis w celu potwierdzenia, że osobiście dokonała korekty. Ponadto we wniosku tym przedstawiciel ustawowy podpisał oświadczenie składane przez pełnoletnią osobę uprawnioną do alimentów. W następnym²⁰ wniosku wnioskodawca w składzie rodziny nie uwzględnił siebie jako członka rodziny oraz podpisał oświadczenie składane przez pełnoletnią osobę uprawnioną do alimentów. W kolejnym²¹ wniosku wnioskodawca w składzie rodziny nieprawidłowo wpisał swój rok urodzenia oraz rok urodzenia osoby uprawnionej do alimentów a także podpisał oświadczenie składane przez pełnoletnią osobę uprawnioną do alimentów. W 2²² następnych wnioskach przedstawiciel ustawowy bezzasadnie podpisał oświadczenie składane przez pełnoletnią osobę uprawnioną do alimentów.

W ww. przypadkach zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 27 lipca 2017 r. (dotyczy wniosków złożonych do 13 lipca 2023 r.) oraz zgodnie z § 7 ust. 1 nowego rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lipca 2023 r. (dotyczy wniosków złożonych po 13 lipca 2023 r.) należało pisemnie wezwać wnioskodawców do poprawienia wniosków pod rygorem pozostawienia ich bez rozpatrzenia, czego jednostka kontrolowana nie uczyniła.

W 2²³ sprawach strony nie dołączyły do wniosków wszystkich dokumentów potrzebnych do ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w związku z tym

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1467).

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1341).

¹⁹ Wniosek l.dz. x z xxxx r.

²⁰ Wniosek l.dz. x z xxxxx r.

²¹ Wniosek l.dz. x z xxxxxx r.

²² Wnioski l.dz. x z xxxxxx r. oraz l.dz. x z xxxxxx r.

²³ Wnioski l.dz. x z xxxxxx r. oraz l.dz. x z xxxxxx r.

Ośrodek na podstawie § 11 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lipca 2023 r. wezwał wnioskodawców do dostarczenia brakujących dokumentów w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. W jednej²⁴ sprawie strona nie zastosowała się do wezwania, zatem wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia, w drugiej sprawie strona dostarczyła brakujące dokumenty i wniosek rozpatrzono. Jako podstawę wezwania w pismach²⁵ wskazano § 11 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, który stanowi, że w przypadku złożenia wniosku bez wymaganych dokumentów przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia organ właściwy wierzyciela przyjmuje wniosek i wzywa pisemnie, wraz z pouczeniem, wnioskodawcę do uzupełnienia brakujących dokumentów w terminie nie krótszym niż 14 dni i nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania wezwania. W pierwszym przypadku wniosek został złożony 6 września 2023 r., w drugim przypadku – 2 września 2024 r., czyli po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, dlatego też nie było podstawy powoływania się na § 11 ust. 2 rozporządzenia, prawidłowo należało wskazać § 7 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego.

Do wniosków dotyczących ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcy dołączyli wszystkie wymagane prawem zaświadczenia, oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń. We wszystkich sprawach do wniosku dołączono także oświadczenia wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny. W 2 sprawach na 26 skontrolowanych ww. oświadczenia zostały wypełnione nieprawidłowo, w jednej²⁶ sprawie wskazano tylko dane dłużnika nie wskazując innych osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, w drugiej²⁷ sprawie wskazano imię i nazwisko osoby zobowiązanej do alimentacji bez podania miejsca zamieszkania, wieku, zatrudnienia i sytuacji ekonomicznej. Zgodnie z treścią oświadczenia, należy w nim wskazać wyłącznie osoby zobowiązane do alimentacji w dalszej kolejności inne niż dłużnik alimentacyjny z istotnymi danymi wymienionymi w oświadczeniu. W tych sprawach należało pisemnie wezwać wnioskodawców do poprawienia oświadczeń pod rygorem pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia.

Niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, jednostka kontrolowana samodzielnie pozyskiwała informacje o wysokości dochodów, wysokości składek na ubezpieczenia społeczne, należnych podatków i przysługujących zwrotów (MF)

²⁴ Wniosek l.dz. x z xxxxxx r.

²⁵ Wezwania nr xxxxx z xxxxx r. oraz nr xxxxx z xxxxx r.

²⁶ Sprawa zakończona wydaniem decyzji administracyjnej nr: xxxxx z xxxxx r.

²⁷ Sprawa zakończona wydaniem decyzji administracyjnej nr: xxxxx z xxxxx r.

wnioskodawców oraz członków ich rodzin, co jest niezbędne przy ustalaniu wysokości dochodów rodziny. Jednostka weryfikowała dane wnioskodawców oraz członków ich rodzin w rejestrze PESEL, natomiast nie weryfikowała we wszystkich sprawach – danych w Systemie Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (SIO MEN) oraz we wszystkich sprawach nie weryfikowała i nie pozyskiwała danych w Centralnej Bazie Beneficjenta (CBB), w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych (CWU) oraz w 6²⁸ sprawach na 26 skontrolowanych, wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne (ZUS), co było działaniem nieprawidłowym i niezgodnym z art. 15a ust. 1 ustawy. Kierownik Ośrodka wyjaśnił²⁹, że „nie została zweryfikowana informacja o wysokości składek od poszczególnych płatników i opłacanych przez nich tych składek (usługa ZUS), ponieważ wnioskodawczynie zaznaczały we wnioskach, w części dotyczącej organu, do którego są opłacane składki na ubezpieczenie zdrowotne, że jest to Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Ponadto po weryfikacji w usłudze Epodatki uzyskano informację, że „Brak deklaracji podatkowych za podany okres”(w 5 sprawach) oraz w okresie zasiłkowym 2022/2023 w usłudze Epodatki nie widniał żaden dochód w 2021 roku (w 1 sprawie)”.

Prawo do świadczeń przyznano osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, gdyż egzekucja okazała się bezskuteczna. W skontrolowanych sprawach kwoty świadczeń przyznano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł na dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia.

Prawo do świadczeń ustalano począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek wraz z dokumentacją, nie wcześniej jednak niż od początku okresu świadczeniowego, tj. od 1 października danego roku do 30 września roku następnego. W 22 sprawach prawo ustalono na cały okres świadczeniowy, natomiast w 1³⁰ sprawie na okres krótszy niż świadczeniowy, tj. do ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawano osobom uprawnionym, jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał miesięcznie kwoty 900 zł w okresie świadczeniowym 2022/2023, natomiast w okresie świadczeniowym 2023/2024 i 2024/2025 kwoty 1209 zł. W 4 sprawach, dochód rodziny przekroczył wskazaną kwotę, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zatem świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługiwało w wysokości różnicy między kwotą świadczenia przysługującą

²⁸ Sprawy zakończone decyzjami nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r.

²⁹ Wyjaśnienie Kierownika GOPS nr xxxxx z xxxxx r.

³⁰ Sprawa zakończona decyzją nr: xxxxx z xxxxx r.

danej osobie uprawnionej, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

Ustalono, że dochody rodzin w przeliczeniu na jednego członka rodziny w 24 sprawach wyliczono w sposób prawidłowy w oparciu o właściwy rok bazowy z uwzględnieniem dochodów uzyskanych, utraconych, wysokości należnych podatków, ulg na dzieci, składek oraz innych dochodów niepodlegających opodatkowaniu. W 1³¹ sprawie dot. wniosku złożonego na okres 2024/2025 błędnie wyliczono dochód członków rodziny, ponieważ jednostka kontrolowana nie doliczyła kwoty alimentów, którą wierzycielka otrzymała za pośrednictwem komornika sądowego w 2023 r. W zaświadczeniu przekazanym przez komornika sądowego wskazano, że na poczet alimentów wierzycielka otrzymała 3 wpłaty – 2 dokonane w październiku 2023 r. i 1 dokonaną w grudniu 2023 r. na poczet alimentów przekazanych za pośrednictwem komornika. W sprawie tej Ośrodek powinien otrzymać kwotę alimentów zsumować i podzielić przez liczbę 12 miesięcy a następnie dodać do miesięcznego dochodu rodziny oraz podzielić przez liczbę członków rodziny. Powyższy błąd nie miał wpływu na prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Z zaświadczenia komornika wynika, że w okresie pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego wierzycielka otrzymała od komornika wpłaty na poczet alimentów. Zgodnie z art. 2 pkt 7 lit. d ustawy za nienależnie pobrane świadczenia uznaje się świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone, w przypadku gdy osoba w okresie ich pobierania otrzymała, niezgodnie z kolejnością określoną w art. 28 ustawy, zaległe lub bieżące alimenty, do wysokości otrzymanych w tym okresie alimentów. W związku z powyższym Ośrodek powinien podjąć działania w celu odzyskania nienależnie pobranych świadczeń, czego do dnia kontroli nie uczynił.

Wszystkie badane sprawy, załatwiono terminowo, licząc od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji administracyjnej, tj. w 24 sprawach zgodnie z art. 20 ust. 4-7 ustawy oraz w 1³² sprawie zgodnie z art. 35 § 1 oraz 36 § 1 i § 2 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego³³ (dalej k.p.a.). W tej ostatniej sprawie, Ośrodek poinformował przedstawiciela ustawowego o niezałatwieniu sprawy w terminie z powodu konieczności przeprowadzenia dalszych czynności (ze względu na błędnie wystawione zaświadczenie o bezskuteczności alimentów) oraz wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy. Po uzyskaniu nowego zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji alimentów, w tym samym dniu, Ośrodek wydał decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

³¹ Sprawa zakończona decyzją nr: xxxxx z xxxxx r.

³² Sprawa zakończona decyzją nr: xxxxx z xxxxx r.

³³ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572).

W skontrolowanych sprawach wydano 2³⁴ decyzje odmowne. W 1 przypadku przekroczenie dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie było wyższe niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługująca danej osobie uprawnionej, co oznaczało, że nie mogła zostać zastosowana zasada „złotówka za złotówkę”. W drugim przypadku różnica między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie wyniosła 2,39 zł i była niższa niż 100 zł, dlatego zgodnie z art. 9 ust. 2b ustawy świadczenie nie przysługiwało.

W 4³⁵ sprawach, w których świadczenie zostało przyznane z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” prawidłowo obliczono dochód rodziny. Wyliczając dochód członków rodziny wzięto pod uwagę dochody z roku bazowego, w tym dochody z gospodarstwa rolnego. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego prawidłowo przyznano w wysokości różnicy między kwotą świadczenia przysługującego osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie, zgodnie z art. 9 ust. 2a ustawy. W decyzjach tych przedstawiono czytelny i przejrzysty sposób wyliczenia dochodu oraz kwot przekroczenia kryterium dochodowego.

W 4 sprawach przed upływem okresu świadczeniowego Ośrodek uchylił decyzje przyznające świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W pierwszej³⁶ sprawie na podstawie postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej wydano decyzję w rozstrzygnięciu, której wskazano okres jej uchylenia, tj. „uchylić od dnia 01-04-2024 r. decyzję nr (...) z dnia (...)”. Prawidłowo w decyzji tej należało orzec o uchyleniu decyzji nr (...) z dnia (...) bez wskazywania okresu uchylenia. W dwóch³⁷ kolejnych sprawach uchylenie decyzji nastąpiło na podstawie oświadczenia strony. Jednostka kontrolowana wydała decyzje uchylające nieprawidłowo wskazując w tytule, że są to decyzje zmieniające oraz formułując rozstrzygnięcie w ten sposób, że orzeczono „zmienić decyzję nr (...) z dnia (...) oraz uchylić prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na okres od (...) do (...)”. Oświadczenie strony, które powoduje zaprzestanie dalszej realizacji decyzji powinno kończyć postępowanie uchyleniem decyzji. W powyższych sprawach należało zatem ograniczyć się wyłącznie do zapisu „uchylić decyzję nr (...) z dnia (...)”. W ostatniej³⁸ sprawie uchylenie

³⁴ Sprawy zakończone decyzjami odmownymi nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r.

³⁵ Sprawy zakończone decyzjami przyznającymi z zastosowaniem „zł za zł” nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r.

³⁶ Sprawa zakończona decyzją uchylającą nr: xxxxx z xxxxx r.

³⁷ Sprawy zakończone decyzjami uchylającymi nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r.

³⁸ Sprawa zakończona decyzją uchylającą nr: xxxxx z xxxxx r.

decyzji nastąpiło na podstawie oświadczenia przedstawiciela ustawowego o rezygnacji z funduszu alimentacyjnego, w związku z otrzymaniem od marca 2023 r. alimentów od dłużnika, który zobowiązał się do ich płacenia. W związku z tym wydano decyzję uchylającą w rozstrzygnięciu, której wskazano okres jej uchylenia, tj. „uchylić od dnia 01-04-2023 r. decyzję nr (...) z dnia (...)”. Prawidłowo w decyzji należało orzec o uchyleniu decyzji nr (...) z dnia (...) bez wskazywania okresu uchylenia. Przedstawiciel ustawowy złożył oświadczenie 27 marca 2023 r., tj. po wypłacie świadczeń za miesiąc marzec 2023 r. (która nastąpiła 24 marca 2023 r.) w związku z tym wypłacono świadczenie pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie wypłaty. Zgodnie z art. 2 pkt 7 lit. a ustawy za nienależnie pobrane świadczenia uznaje się świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie albo wstrzymanie wypłaty świadczenia w całości lub części. Na tej podstawie Ośrodek wydał decyzję³⁹ o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W decyzji prawidłowo ustalono okres i kwotę świadczenia podlegającą zwrotowi, zobowiązano stronę do zwrotu świadczenia wraz z odsetkami za opóźnienie. Pouczono, że zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z funduszu alimentacyjnego należy dokonać w kasie urzędu gminy lub na konto. W celu ustalenia należnych do zwrotu odsetek ustawowych, należy kontaktować się z Ośrodkiem. Od kwoty świadczenia nienależnie pobranego za marzec 2023 r. nie naliczono ustawowych odsetek, o których mowa w art. 23 ust. 7 ustawy. Zwrot świadczenia w kwocie 500 zł na konto GOPS nastąpił 12 kwietnia 2023 r. jeszcze przed wydaniem decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, natomiast ostatnia wypłata świadczenia z funduszu alimentacyjnego nastąpiła 24 marca 2023 r., czyli za okres od 1 do 11 kwietnia 2023 r. Ośrodek powinien naliczyć odsetki, czego nie uczynił. Ponadto kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego została zwrócona przed wydaniem decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, dlatego też, należało w decyzji odstąpić od żądania zwrotu tych świadczeń, ale należało uwzględnić odsetki.

28 decyzji na 30 skontrolowanych zawierało wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. takie jak: oznaczenie organu właściwego, tj. Wójta Gminy Platerów, datę wydania, oznaczenie strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie. Uzasadnienie faktyczne i prawne, jako jeden z elementów wymaganych w decyzji zostało uwzględnione w 28 decyzjach, natomiast 2⁴⁰ decyzje uchylające nie zawierały ani uzasadnienia faktycznego ani prawnego. W myśl art. 107 § 3 k.p.a. uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie

³⁹ Decyzja w sprawie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego nr: xxxxx z xxxxx r.

⁴⁰ Decyzje uchylające nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxx z xxxxx r.

faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa, powinno stanowić powołanie zastosowanych w podstawie prawnej decyzji przepisów prawa materialnego w kontekście ustalonego stanu faktycznego, czego efektem jest rozstrzygnięcie. Wszystkie sprawdzone decyzje zawierały pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania, informacje o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. Wszystkie decyzje przyznające świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz 3⁴¹ decyzje uchylające i 1⁴² decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń zawierały również informacje o konieczności zgłaszania przez osobę uprawnioną lub jej przedstawiciela ustawowego wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń a także, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi. W tych ostatnich 4 decyzjach (uchylających i o zwrocie) bezzasadne było pouczenie o konieczności zgłaszania przez osobę uprawnioną lub jej przedstawiciela ustawowego wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń.

Ponadto analiza badanych decyzji wykazała, że:

⁴¹ Decyzje uchylające nr: xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

[illegible]

W takim przypadku stroną postępowania i adresatem decyzji powinno być dziecko z zastrzeżeniem, że działa przez przedstawiciela ustawowego, któremu należy doręczyć decyzję i do jego rąk wypłacić świadczenie przysługujące dziecku,

- w treści 16⁴⁴ decyzji przyznających nie przytoczono art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom klauzulę natychmiastowej wykonalności, natomiast w 7⁴⁵ decyzjach przyznających przywoływano treść art. 20 ust. 2 ustawy, bez wskazania jakiego artykułu i ustawy treść dotyczy,
- w podstawie prawnej i w treści 1⁴⁶ decyzji uchylającej oraz w treści 2⁴⁷ decyzji uchylających nie przytoczono art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom klauzulę natychmiastowej wykonalności,
- w treści 4⁴⁸ decyzji przyznających prawo do świadczeń, nie zawarto zapisu o terminie wyrównania wypłat należnych świadczeń za miesiące poprzednie,
- w rozstrzygnięciu 26⁴⁹ decyzji umieszczono dane dłużnika alimentacyjnego wraz z numerem pesel, które nie powinny znaleźć się w decyzjach wydawanych dla strony, ponieważ nie są one przedmiotem postępowania.

Skontrolowane decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a. W związku ze złożeniem wniosków w formie elektronicznej dwie⁵⁰ decyzje przyznające świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały doręczone przedstawicielowi ustawowemu za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Analiza kart wypłat świadczeń osoby wykazała, że świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 20 ust. 1 ustawy,

⁴⁴ Decyzje przyznające nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

⁴⁵ Decyzje przyznające nr: xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

⁴⁶ Decyzja uchylająca nr: xxxxxx z xxxxx r.

⁴⁷ Decyzje uchylające nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

⁴⁸ Decyzje przyznające nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

⁴⁹ Decyzje nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

⁵⁰ Decyzje przyznające dostarczone przedstawicielowi ustawowemu za pomocą środków komunikacji elektronicznej nr: xxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. W decyzjach termin wypłaty został określony do ostatniego dnia danego miesiąca i jego realizacja była terminowa. Wypłatę realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. W podstawie prawnej upoważnienia udzielonego Kierownikowi Ośrodka wskazano niemający zastosowania przepis art. 268a k.p.a. oraz w treści dodano zapis „postanowień i zaświadczeń”, który nie zawiera się w art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
2. Upoważnienia inspektorów nie zostały zaktualizowane po zmianie stanowiska pracy.
3. 1 wniosek złożony w formie elektronicznej opatrzono nieprawidłową datą wpływu, gdyż wskazano datę pobrania z systemu, a nie datę złożenia wniosku.
4. W 5 sprawach nie wezwano wnioskodawców do poprawienia lub uzupełnienia wniosków, co jest niezgodne § 8 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 27 lipca 2017 r. obowiązującego do 13 lipca 2023 r. oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lipca 2023 r. obowiązującego po 13 lipca 2023 r.
5. 2 wezwania w celu uzupełnienia dokumentów wystosowano na podstawie § 11 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lipca 2023 r., zamiast na podstawie § 7 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego.
6. W 2 sprawach przyjęto oświadczenie wnioskodawców o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny, w których zawarto jedynie dane dłużnika alimentacyjnego oraz osoby zobowiązanej bez jej danych i nie wezwano wnioskodawców do ich poprawienia.
7. We wszystkich sprawach nie weryfikowano danych w systemie SIO MEN oraz nie weryfikowano i nie pozyskano danych w CWU, w CBB, oraz w 6 sprawach danych w ZUS.
8. W 1 sprawie do dochodu rodziny w roku bazowym nie wliczono kwoty alimentów przekazanych wierzycielce przez komornika sądowego.
9. W 1 sprawie nie podjęto działań w celu ustalenia nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w związku z tym, że przedstawiciel ustawowy w okresie pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego otrzymał, niezgodnie z kolejnością określoną w art. 28 ustawy, alimenty przekazane przez komornika sądowego.

10. W rozstrzygnięciu 2 decyzji uchylających wskazano okres ich uchylecia, zamiast orzec o uchyleciu decyzji nr (...) z dnia (...) bez wskazywania okresu uchylecia.
11. W 2 decyzjach uchylających nieprawidłowo określono tytuł decyzji wskazując, że są to decyzje zmieniające oraz w rozstrzygnięciu orzeczono „zmienić decyzję nr (...) z dnia (...) oraz uchylić prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na okres od (...) do (...)”, zamiast ograniczyć się do zapisu „uchylić decyzję nr (...) z dnia (...)”.
12. W decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń nr xxxxx z dnia xxxxx r. od kwoty świadczenia nienależnie pobranego za miesiąc marzec 2023 r. nie naliczono ustawowych odsetek za okres od xxx do xxxx r., o których mowa w art. 23 ust. 7 ustawy.
13. W decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń nie odstępiono od żądania zwrotu świadczeń pomimo, że zwrot kwoty nienależnie pobranego świadczenia nastąpił przed wydaniem tej decyzji.
14. Dwóch decyzji uchylających nie uzasadniono faktycznie i prawnie, co jest niezgodne z art. 107 § 3 k.p.a.
15. W 3 decyzjach uchylających i w 1 decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń bezzasadnie pouczano o konieczności zgłaszania przez osobę uprawnioną lub jej przedstawiciela ustawowego wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń.
16. W 29 decyzjach nieprawidłowo oznaczono stronę postępowania i adresata decyzji.
17. W treści 16 decyzji przyznających nie przytoczono art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom klauzulę natychmiastowej wykonalności, natomiast w 7 decyzjach przyznających przywoływano treść art. 20 ust. 2 ustawy bez wskazania jakiego artykułu i ustawy treść dotyczy.
18. W podstawie prawnej i w treści 1 decyzji uchylającej oraz w treści 2 decyzji uchylających nie przytoczono art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom klauzulę natychmiastowej wykonalności,
19. W treści 4 decyzji przyznających prawo do świadczeń nie zawarto zapisu o terminie wyrównania wypłat należnego świadczenia za miesiące poprzednie.
20. W rozstrzygnięciu 26 decyzji bezzasadnie zawarto dane dłużnika alimentacyjnego wraz z numerem pesel.

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pan XXXXXX XXXX jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Platerowie oraz pracownicy realizujący kontrolowane zadanie.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Kierownika do:

1. Podjęcia działań w celu uzyskania dla Pana Kierownika od Wójta Gminy Platerów prawidłowego upoważnienia do realizacji zadań z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. udzielonego wyłącznie na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy oraz zgodnego z treścią tego przepisu, a także podjęcia działań w celu zaktualizowania inspektorom upoważnień, z uwzględnieniem aktualnych stanowisk.
2. Opatrywania wniosków składanych w formie elektronicznej datą złożenia wniosku przez wnioskodawcę, a nie datą odebrania wniosku z systemu.
3. W przypadku nieprawidłowo wypełnionego wniosku lub gdy do wniosku załączono nieprawidłowo wypełnione oświadczenie o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny, wzywania wnioskodawców na podstawie § 7 rozporządzenia wykonawczego do ich poprawienia lub uzupełnienia pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.
4. W kierowanych wezwaniach do poprawienia wniosku lub uzupełnienia dokumentów przywoływania prawidłowej podstawy prawnej.
5. Dokonywania, każdorazowo przed wydaniem rozstrzygnięcia, niezbędnych weryfikacji dotyczących wnioskodawców bądź członków ich rodzin w Systemie Informacji Oświatowej MEN, w systemie CWU, CBB oraz w systemie ZUS, stosownie do treści art. 15a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
6. Doliczania do dochodu rodziny kwoty alimentów przekazanych wierzycielowi przez komornika sądowego w roku bazowym.
7. W sprawie zakończonej decyzją przyznającą nr xxxxx z dnia xxxx r. podjęcia działań w celu ustalenia nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w związku z pobraniem przez przedstawiciela ustawowego w okresie pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, niezgodnie z kolejnością określoną w art. 28 ustawy, alimentów przekazanych przez komornika sądowego.
8. W sprawie zakończonej decyzją o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń nr xxxxxx z dnia xxxxx r. podjęcia działań w celu naliczenia ustawowych odsetek za okres od xxx do xxxx r., o których mowa w art. 23 ust. 7 ustawy.
9. W wydawanych decyzjach administracyjnych:

- w rozstrzygnięciu decyzji uchylających orzekania o „uchyleniu decyzji nr (...) z dnia (...)” bez wskazywania zapisów o zmianie lub uchyleniu prawa oraz okresie uchylenia, a także zachowywania spójności tytułu decyzji z jej rozstrzygnięciem,
- odstępowania od żądania zwrotu świadczeń w decyzjach o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń w sytuacji, gdy zwrot kwoty nienależnie pobranego świadczenia nastąpił przed wydaniem decyzji,
- zawierania, stosownie do art. 107 § 3 k.p.a., uzasadnienia faktycznego i prawnego w decyzjach uchylających,
- nie pouczenia w decyzjach uchylających i o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń o konieczności zgłaszania przez osobę uprawnioną lub jej przedstawiciela ustawowego wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń,
- wskazywania małoletniego dziecka uprawnionego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jako stronę postępowania oraz adresata decyzji, z zastrzeżeniem, że działa przez przedstawiciela ustawowego, zgodnie z art. 2 pkt 11 ustawy,
- przytaczania w podstawie prawnej i treści decyzji przyznających oraz uchylających art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom klauzulę natychmiastowej wykonalności oraz wskazywania ww. przepisu, gdy jego treść jest przytaczana,
- w treści decyzji przyznających zawierania zapisu o terminie wyrównania wypłaty świadczeń należnych za poprzednie miesiące,
- w rozstrzygnięciu decyzji niezawierania danych dłużnika alimentacyjnego.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Pana do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Katarzyna Kieszek
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Společnej

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pan Xxxxx Xxxxxx, Wójt Gminy Platerów